

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Nr. 10.093 Școl. 1912.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale și către toți învățătorii dela școlile noastre confesionale din arhidieceza ortodoxă română a Transilvaniei.

Prin aceasta se convoacă conferențele învățătoresți pe 1912.

În conformitate cu concluzul sinodal Nr. 66/1912 toate conferențele anuale vor fi de aici încolo numai cercuale. Din acest motiv s'a făcut și o nouă arondare a cercurilor conferențiere, împărțindu-se arhidieceza în 15 cercuri. Pentru aceste cercuri s'au numit următorii comisar-consistoriali:

Cercul I. Învățătorii din protopopiatele: Brașov, Bran și Treiscaune; comisar consistorial: *Dr. Onisifor Ghibu*, corenter școlar în consistorul arhidiecezan.

Cercul II. Protopopiatele: Făgăraș și Agnita; comisar *Nicolae Sulică*, profesor la gimnaziul din Brașov.

Cercul III. Protopopiatele: Sibiu și Avrig; comisar consistorial *Dr. Ioan Stroia*, protopresbiter în Sibiu.

Cercul IV. Protopopiatele: Săliște și Mercurea; comisar: *Dr. Ioan Lupăș*, protopresbiter în Săliște.

Cercul V. Protopopiatele: Sebeș și Alba-Iulia; comisar: *Ioan Teculescu*, protopresbiter în Alba-Iulia.

Cercul VI. Protopopiatele: Hațeg, Hunedoara, Orăștie, Geoagiu, Deva, Dobra și Ilia; comisar: *Dr. Vasile Bologa*, directorul școlii civile a „Asociației” din Sibiu.

Cercul VII. Protopopiatul Zărândului; comisar: *Dr. Traian Suciu*, profesor la gimnaziul din Brad.

Cercul VIII. Protopopiatele: Abrud și Câmpeni; comisar: *Dr. Vasile Stan*, profesor la seminarul „Andreian” din Sibiu.

Cercul IX. Protopopiatele: Turda și Lupșa; comisar: *Vasile Gan*, protopresbiter în Ofenbaia.

Cercul X. Protopopiatele: Cluj și Unguraș; comisar: *Dr. Onisifor Ghibu*.

Cercul XI. Protopopiatele: Deș, Bistrița și Cetatea-de-peatră; comisar: *Dr. Onisifor Ghibu*.

Cercul XII. Protopopiatele: Reghin și Murăș-Oșorhei; comisar: *Vasile Duma*, protopresbiter în Reghinul-săsesc.

Cercul XIII. Protopopiatele: Mediaș și Târnave; comisar: *Eugen Todoran*, profesor la seminarul „Andreian” din Sibiu, și

Cercul XIV. Protopopiatele: Coahalm și Sighișoara; comisar: *Dr. Alexandru Bogdan*, profesor la gimnaziul din Brașov.

Locul și termenul de întrunire a conferențelor îl vor stabili comisarii consistoriali, potrivit cu împrejurările. La tot cazul însă ele au să se țină până la sfârșitul lui Octombrie a. c., având să dureze câte 2 zile.

În programul acestor conferențe va figura ca obiect de discuție: „Limba română”, pe baza Planului de învățământ din 1911.

Ca și pentru conferențele din anul trecut, se vor numi și de astădată din partea d-lor comisarii consistoriali mai mulți propoziți, cari vor avea să studieze materialul de învățământ din limba română pentru fiecare clasă și să vină cu un studiu teoretic scurt și precis, având a-l înainta cu cel puțin opt zile înainte de conferența comisiei permanente, care va avea să procedeze cu lucrările conțorm §. 4 și 11 al „Regulamentului pentru conducerea conferențelor”, edat sub Nr. 10.092/1912 și alăturat la această circulară. Comisia aceasta permanentă a întregului cerc se denumește pe un ciclu de 3 ani deocamdată din partea noastră, dintre membrii comisiilor permanente tractuale; toate lucrările vor trebui trimise membrului

pe care-l vom designa noi. Mai la vale dăm lista acestor comisii, precum și a membrilor designați.

Programul special al conferențelor va fi, în toate cercurile, următorul:

1. Invocarea Duhului Sfânt.
2. Discurs de deschidere din partea comisarului consistorial, având să tracteze despre „Importanța limbii materne în învățământ și (pe scurt) mijloacele ei”.

3. Învățământul intuitiv. (Intuiția, ca principiu didactic. Cultivarea sensurilor [externe și interne]. Învățământ în liber. Excursii. Muzeu școlar. Tablouri intuitive. Ilustrațiile din cărți. Modul de tratare al exercițiilor intuitive. Legătura lor cu viața școlară și familiară, cu jocurile, și cu scris-cetitul).

4. Metodica scris-cetitului. (Care metod. e mai psihologic și mai ușor? Cum trebuie aplicat, punct de punct? Cum se poate evita mehanizarea? Scris-cetitul în legătură cu învățământul intuitiv. Abecedarele întrebunțate astăzi în școlile noastre. Care e mai bun?)

5. Cetirea română în cl. I—VI. (Cetitul mecanic, logic, estetic. Ce să cetim? Cum să cetim? Tratarea metodică a pieselor de cetire).

6. Cartea de cetire. (Modul de tratare al cărții de cetire. Rolul cărții în școală și acasă. Cărțile de cetire întrebunțate azi în școlile noastre. Care corăspunde în măsură mai mare cu adevăratele trebuințe ale școlii noastre și cu concluzul sinodal Nr. 71 din 1910?)

7. Gramatica română. (Importanța gramaticii în general, — și mai ales în situația specială de azi a școlilor noastre. Modul de procedare la propunerea gramaticii. Legătura ei cu lectura, cu exercițiile stilistice de compunere și cu ortografia. Manualele de gramatică).

8. Exercițiile de stil și de compunere în cl. I—VI. (Materialul și modul de predare. Scopul și importanța lor. Legătura lor cu învăț-

mântul limbii materne în special și cu întreg învățământul în general).

9. Poezia în școala populară. Ce fel de poezii se pot propune? Poezii fabricate. Poezie populară și cultă. Care dintre cele trei genuri ale poeziei se poate preda mai cu efect? Poezia epică. Modul de predare a poeziei. Recitarea [declamarea]. Cântarea).

10. Literatura în școala populară. (Ce piese se pot ceti în școală din punct de vedere literar? Cum să se cetească, pentruca să iasă în relief atât frumusețea fondului cât și a formei? Ce putem lua în școală din scriitorii noștri clasici și cum se poate desvolta în elevi interesul față de scrierile lor? Cum să se propună istoria literaturii în școala primară? Lectura extrașcolară și postșcolară [Bibliotecă pentru copii, și bibliotecă pentru adulți]. Legătura literaturii cu exercițiile de compunere).

11. Legende și tradiții populare. (Cari legende și cari tradiții sunt cunoscute în diferite sate? Ce valoare literară, istorică și religioasă au ele, și cum ar putea fi întrebunțate în școală, din punct de vedere patriotic? Cum s'ar putea propune?)

12. Raportul dintre limba română și limba maghiară în școlile noastre. (Prima e limbă de propunere și obiect de învățământ, a doua numai obiect de învățământ. Școlile noastre nu sunt școli bilingve. Materialul din limba română, ca obiect de învățământ, nu se tratează și în limba maghiară. Materialul din alte obiecte se tratează mai întâi românește și numai după aceea în orele de maghiară și ungurește pe scurt, în rezumate concise).

Ca și în conferențele trecute, așa și de astădată, în afară de temele teoretice se vor preda și trei lecții practice și anume cu cl. II, IV și a VI. Cu cl. II se va lua o piesă de cetire, cu a IV-a o lecție de gramatică și cu a VI-a o poezie în legătură cu biografia autorului

FOIȘOARĂ.

Monografia școlii elem. pop. gr. ort. rom. din Măgoaja

de Gavril Hango, presbiter.

În parohia Măgoaja, protopresbiteratul Dej, până prin anii 1850 n'a fost nici urmă de școală organizată, ei învăța cine cum putea, pe cale privată, mai cu seamă în timpul de iarnă, dela preoții și dela cantorii din loc, ori dela alții din comunele învecinate, ori dela outare călugăr dela oeva mănăstire, cum a învățat și fericiitul meu părinte dela un călugăr cu numele Vasile Erdélyi, exilat la mănăstirea Srimbului din hotarul Chiueștilor. Cine a fost călugărul acesta, n'am putut afla până acum, dar fericițul meu părinte îmi spunea că a fost un om foarte învățat și orator vestit. Tot învățământul se reducea însă la cetitul și scrisul cu litere cirtile, apoi la oeva comput și mai cu seamă la cântările bisericesti.

În anul 1850, după pacificarea țării în urma revoluției din anii 1848/9, fericițul episcop, apoi arhiepiscop și mitropolit Andrei Baron de Șaguna, ținând primul sinod diecezan după desbinarea bi-

seriei ortodoxe române întâmplată prin anii 1697—1700 sub mitropoliții Teofil și Atanasie, — apucându-se de reorganizarea bisericii impilate de veacuri, s'a apucat și de organizarea sistematică a învățământului școlar, de crearea de fonduri și alte instituții culturale, cari lipseau aproape cu totul. Urmarea a fost, că în toamna anului 1850 s'a început și în parohia aceasta oare care învățământ școlar mult-puțin regulat, care spre norocire nu s'a întrerupt de loc, ci s'a dezvoltat mereu, deși foarte încet, până când a ajuns la stadiul îmbucurător în care se afla astăzi.

În cele următoare voi descrie starea acestei școli după acte oficiale, după spusele contemporanilor și dupăcum o cunosc din experiență proprie, începând cu

I. Edificiul școlar. Din toamna anului 1850 până la finea anului școlar 1869/70 învățământul școlar s'a ținut în locuința privată a învățătorilor din vremuri ori în case închiriate, tot localități necorăspunzătoare cerințelor școlare. În urma acestei împrejurări parohia marea a fost provocată prin ordinațiuni arhieresti, guvernale și consistoriale, ca să se îngrijască de edificiu corăspunzător scopurilor școlare și să-l provadă cu mobilierul și reoultele de învățământ necesare.

Cea dintâi urmă despre astfel de provocări o am aflat în arhivul parohial dela

protopopul Ioan Bodea al Solnocului interior, prin care, de datul 14 Maiu 1857 nr. 36, azi oare avisează pe preoții locali Vasile Cupșa și Petru Buzura, că consiliul guvernial Dr. Paul Vasile în curând va visita și școala aceasta, deci să o pună în rând bun și pruneli să fie curați și înstruiți din obiectele de învățământ așa, ca să poată răspunde spre mulțămire. Când a vizitat Dr. Vasile școala aceasta, din acten'empuțut afla; dar îmi spunea fericiții învățători Ioan Hango (tată meu) și notarul cercual de mai târziu Gavril Șliam, că pe timpul lor o a vizitat câte odată și cu răspunsurile prunelilor a fost mulțămit, dar cu localitatea școlii aflătoare în locuințele lor private și cu ajustarea ei n'a fost mulțămit de loc.

Se știe dintr'un act al fericițului mitropolit Șaguna de datul 10 Maiu 1865 nr. 337 Cons., că numitul consilier a făcut guvernului un raport foarte nefavoritor despre școlile noastre din dieceza transilvană și fericițul arhieru arătând cauzele acestor stări nefavorabile, arată totodată și progresele însemnate ce s'au făcut pe terenul școlar după eliberarea poporului din jugul iobăgiei în urma mișcărilor politice din anii 1848/9 și a bisericii din apăsările seculare; deci să fie numai guvernul cu paciență și să-i dea el ajutorul material necesar și lucrurile se vor desvolta mai repede spre bine și pe terenul școlar. Actul acesta, ca multe altele

egite din peana fericițului arhieru, sunt de oca mai mare însemnătate pentru istoria școlilor noastre din parohia aceasta.

Se vede, că parohia a fost provocată din nou, ca să se îngrijască de edificiu școlar corăspunzător cerințelor școlare, căci la provocarea oficiului protopresbiterial din 8 Aprilie 1865, cei trei preoți, V. C., P. B. și George Cupșa, în raportul lor din 3 Iunie 1865 nr. 12 răspund, că fiind oamenii săraci și încă din anul 1863 fiind îngreunați cu o repartiție mare (1100 fl.) pentru pictarea Iconostasului dela biserică, acum nu pot edifica școală, de nu li se va da ajutor din fund. Botta (despre care va fi vorba mai la vale); iar într'un conspect al ofi. prot. din 18 Iunie 1865 se zice, că „în Măgoaja nu s'a zidit școală din cauza îndărătniciei poporului, iar ajutor nu s'a cerut dela comuna politică nici pentru zidirea școlii și nici pentru leașa dascălului, căci oamenii sunt săraci. Școala se poate afilia la Chiuești. Altcum învățătorul (Gavril Șliam) are deșret, și școală se ține blinișor”.

(Va urma).

Vorbă înțeleaptă.

Să nu închizi ușa ta celor ce vor să intre, și să nu oprești pâinea ta dela cei ce vor să o mănânce.

ei. Prelegători vor fi cei însărcinați cu lucrările de sub Nr. 5, 7 și 9.

Tuturor învățătorilor cari au lucrări teoretice, li se atrage atenția ca să se ferească de a cădea în greșala, în care au căzut foarte mulți inși cu prilejul conferențelor din anul trecut. Anume mulți inși s'au ocupat în lucrările, al căror subiect era determinat pentru o anumită clasă, cu idei de tot generale și cu materialul din toate clasele, neglijând a spune cel esențial pentru tema lui. Fiecare are să se ocupe exclusiv cu tema ce i s'a dat, spunând cât se poate de mult despre ea, în cuvinte puține și ferindu-se de generalități.

În ce privește felul cum se vor prezenta aceste lucrări în conferință, dispunem următoarele:

Fiecare din cei însărcinați cu lucrări teoretice își trimite cu cel puțin opt zile înainte de conferință, lucrarea sa comisiei permanente. Această comisie permanentă se întrunește cu o zi înainte de conferință și sub prezidiul comisariatului consistorial cercetează toate lucrurile amănunțit, făcând din ele extrase pe cari le va prezenta apoi conferinței în formă de poziții, spre a fi discutate. Unele lucrări caracteristice se vor putea citi și în întretime. Comisia permanentă va avea deci de îndeplinit o grea lucrare de cernere a materialului întregii conferințe, și de pregătire a lucrărilor ei. În chipul acesta se face posibil ca în ședințe membrii să nu aibă numai rolul pasiv de a asculta lucrările citite și de a clasifica sau de a le vota mulțumită protocolară, ci să aibă un rol activ, prin participarea la discuția tuturor punctelor amănunțite. Forța conferențelor în acest chip organizate nu stă deci în lucrarea disertanților, cari își cetească lucrările, și în votarea de mulțumite protocolare, ci în *conlucrarea* tuturor la aflarea celor mai bune soluții în fiecare punct.

Pentru buna reușită a discuțiilor, fiecare membru trebuie să-și ia cu sine la conferință „Planul de învățământ” (1911).

În afară de punctele înșirate până aici în programul fiecărei conferințe trebuie să se mai ia:

Darea de seamă despre bibliotecile pedagogice tractuale. Fiecare bibliotecar și fiecare casier va avea să prezente socoteală exactă despre starea bibliotecii și a casiei. În legătură cu aceasta, se vor aduce hotărâri relativ la cumpărarea de cărți nouă pentru bibliotecile tractuale.

În program să se mai ia apoi darea de seamă despre starea *învățământului* în școlile din cercul conferințar, precum și despre *mișcarea pedagogică-literară mai nouă* și, dacă mai rămâne timp, și chestia *patronagiilor școlare*.

Protopresbiterii se însărcinează prin aceasta a prezenta în timp de 5 zile comisariatului consistorial conținutul listelor tuturor învățătorilor din tractul lor, iar comisarii consistoriali sunt poftiți a lua cât mai în grabă măsurile necesare pentru ținerea conferențelor.

Pe baza §. 2 din Regulament la conferințe e poftită a lua parte și preoțimea noastră.

Sibiu, din ședința consistoriului arhidiecezan ca senat școlar, ținută la 16 August 1912.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhimandrit, vicar arhiepiscopesc.

Dr. George Proca m. p.,
secretar consistorial.

Comisiile permanente pentru conferințele învățătoarești din anul 1912.

Cercul I. Corpul didactic din Brașov, Pompiliu Dan (Zernești),

Ioan Modroiu (Vama Buzău). Lucrările se trimit lui Ștefan Popovici, directorul școlii de băieți Brașov.

II. Ioan Paicu (Calbor), Traian Păcală (Galați), Iancu Dragotă (Chirpăr), Ermil Roșală (Cuciulata). Lucrările se trimit lui Ioan Paicu.

III. Moise Frățilă (Rășinari), Candid Popa (Sibiu), George Stoica (Sebeșul de jos), Eugen Popescu (Boița). Lucrările se trimit lui Candid Popa.

IV. Corpul didactic din Săliște, Al. Iosof (Apoldul de jos). Lucrările se trimit lui Dumitru Lăpădat, director școlar, Săliște.

V. Corpul didactic din Sebeșul săsesc, Em. Comănescu (Mihalt). Lucrările se trimit lui Ioan Pavel, învățător în Sebeșul-săsesc.

VI. Const. Baci (Orăștie), Porfiru Nicoară (Vinerea), Aron Todea (Balșa), P. Incicău (Brăsnic), Drăgan Mariș (Sârbi), Avram Laslău (Tâmpa). Lucrările se trimit lui Const. Baci.

VII. Corpul didactic din Brad, Petru Russu (Cebea). Lucrările se trimit lui Ioan German, Brad.

VIII. Ioan Simulescu (Abrud-sat), Avram Sârbu (Câmpeni), Gerasim Sicoe (Sohodol), Constantin Trifa (Certege). Lucrările se trimit lui Avram Sârbu.

IX. Diomid Bedeleian (Hădăreș), Lazăr Chirilă (Muncel), Iosif Panța (Runc), Ioan Biji (Agârbiciu). Lucrările se trimit lui Iosif Panța.

X. Ioan Frâncu (Rogojel), Ioan Georgea (Bălan), Petru Bura (Jimborul-mare). Lucrările se trimit lui Petru Bura.

XI. Bartolomeiu Fărcaș (Coru-eni), Ioan Ciupe (Goștila), Gregoriu Roman (Lăschia), Teodor Rânea (Borgo-Prund). Lucrările se trimit lui Teodor Rânea.

XII. Dem. Cotariu (Murăș-Cușd), Ilie Șulariu (Râpa-inferioară), Ioan Moldovan (Nasna), Iulian Flămând (Medesfalău). Lucrările se trimit lui D. Cofariu.

XIII. Ilie Racotă (Biertan), Alexe Chețian (Frâna), Pompiliu Popa (Boian) și Ioan Vălean (Crăciunel). Lucrările se trimit lui Ioan Vălean.

XIV. Corpul didactic din Sighișoara, G. Maican (Ticușul-român). Lucrările se trimit lui Ambrosiu Stoicovici, director în Sighișoara.

Cronică pedagogică.

Jean Jacques Rousseau ca pedagog

de Dr. C. Papuc (Săcele).
(Urmare).

Aceste primese deplină lor însemnătate abia prin aceea, că Rousseau la toată experiența educativă se transpune în dată pe punctul de vedere al celui de educat. Și aceasta înseamnă un pas nou în istoria pedagogiei. El voește să aducă la conștiința copilului acele noțiuni conducătoare, lăsând apoi pe lângă oarecare sprijinire constantă, ca copilul însuși să-și determine evident dispozițiile creșterii sale: „Que l'enfant sache — zice el — ou priver la primul period al vieții — qu'il est faible et que vous êtes fort, que par son état et le votre, il est nécessairement a votre merci; qu'il le sache, qu'il l'apprenne, qu'il le sente, qu'il le sente. le pressant joug de la nécessité”. Pentru a 2-lea period, are valoare senzul pentru ceea-ce e folositor: „mais d'une utilité sensible a leur âge et à la portée de leurs lumières”. În al 3-lea se cere ca copilul să facă tot ce cunoaște de bun și folositor: „Il ne fera rien de plus et il sait que rien n'est utile et bon de ce qui ne convient pas a son âge”. Fîind-că copilul după R. nu poate avea o pătrundere în ființa folosului, bu-nului și a convenabilului, ci numai legea aspră a necesității ou mîrginirile sale vine la conștiință, de aceea ajunge el la propoziție, de care am amintit și mai înainte: că „prima educație trebuie să fie exclusiv negativă”. Mai întâi îngrijirea are să se estîndă într-acolo de a senti, păzi și păstra ceea-ce-i dat copilului dela natură: bunătatea originală, copilăria sa curată

și nevinovată, individualitatea sa: „copilul nu trebuie să fie nici animal, nici om, ci copil”. Trebuie evitate toate influențele pozitive, cari copilului pot să-i strice, într-o cât folosul lor nu este evident pentru el. De aceea vrea R. ca contactul cu alții copii să fie după puțină mîrginit, ca copilul să fie separat de lumea externă.

Ce privește disciplina observată în educație, Rousseau părăsește dela aceea ideile, care propriu zis are să fie scopul ei, adică dela ideea libertății: „Primul bun — zice R. în astă privință Em. t. VI. pg. 77 — nu este autoritatea, ci libertatea. Omul adevărat liber nu voește, decât a- ceea-ce poate, nu face decât ceea-ce-i place. Iată maxima mea principală”, apoi: „s'au încercat toate instrumentele, afară de unul: care singur poate răsuși sigur: libertatea bine ordonată (liberté bien réglée)”. Prin ce devine libertatea „bien réglée”? Tot numai prin acea lege a necesității naturale: „Copilul nu trebuie să facă nimic din supunere, ci numai de necesitate”. Și mai expresiv relevă R. această cugetare zicînd: „Mențineți pe copil numai în singura dependență de obiecte”. (Em. t. VI. p. 79.): și „nu-i comandați nimic, — după-cum e la modă, — dar absolut nimic”. Copilul nu trebuie să știe ce e ascultare. Înainte de vârsta minții — zice Rousseau — nu poate să aibă nici o idee despre raporturile sociale. De aceea trebuie evitate expresiunile respective, trebuie evitat, ca copilul să împrene ou acestee, idei false: „căci prima idee falsă are în sine germenul erorii și al viciului”. De aceea nu admite R. nici o influență autoritativă a educativului în sistemul său de creștere, cel puțin până atunci nu, până când rațiunea a ajuns la o dezvoltare independentă, când o lungă experiență a convins pe copil de iubirea și înțelepciunea educativului său. Abia după aceasta este capabil de ascultare dreaptă. Înainte de a ajunge această etapă valorază pentru el recomandăția: „El nu urmează de los formulei, nu cedează într-o nimică autorității, nici exemplului, nu se agită nici nu vorbește, decât ceea-ce-i convine”. „Il ne faut jamais rien donner à l'autorité”. Aceasta e un principiu de care R. face mare întrebuintă în instrucția copilului. De aceea așteaptă el dela pătrunderea copilului în necesitatea singuraticelor acțiuni și dispozițiuni cele mai însemnate rezultate. R. nu voește să steargă nici decum disciplina din viață, ci numai să o înlocuiască cu alte dispoziții, cari după părerea lui corespund mai bine naturii omului, se înțeleg dispoziții educative, cari corăspund poate numai idealului său, de fapt însă sunt aplicabile pe lângă cele mai mari greutăți. Referitor la supunere, ascultare, R. nu voește să întrebuinteze Emil al lui nici decum formule de rugare sau de mulțumire. De aceea și în-cunjură ori-ce motiv de judecată asupra poruncii și sfatului.

Din principiul său despre disciplină rezultă și caracterul *pedepsii* la Rousseau. „Nu trebuie a aplica nici când asupra copiilor pedeapsa ca pedeapsă, ci ea trebuie să-i ajungă totdeauna ca o urmare naturală a acțiunii lor rele”. Chiar în al său „Projet d'éducation” pentru Duul de Mably din 1789 exprima ideea, că copilul trebuie să simtă bucuria răsplătirii și durerea pedepsii ca urmări naturale ale purtării sale anterioare. Tot deodată abandonează întrebuintarea pedepsii corporale și asigură, că un mijloc mai domol, mai blînd, un semn de iubire la timpul potrivit, detragerea simțită a lucrului scump copilului va influența cu mult mai mult și sigur, decât o durere simțită trecătoare. În altă epistolă către Abbé M. din 1770 se exprimă referitor la pedepse: „Cu privire la pedepse, eu sunt de părerea Dv., că nu trebuie ajuns nici când până la lovitură.... pedepsele nu trebuie să fi alt-ceva decât abținere și oboseli, într-o cât se poate de acesă natură ou vina”. (Va urma).

Conferențele învățătoarești.

Convocare.

În conformitate cu circulara consistorială nr. 10.093 școl. 1912, prin aceasta convoc pe învățătorii dela școlile confesionale greco-orientale române din protopoplatul Brașovului, al Romului și al Trei-scaunelor la conferința învățătoarească anuală, care va avea loc în sala festivă a gimnazialului nostru din Brașov, la 12 și 13 Octombrie st. v. (25—26 Oct. n.) e. c.

Ordinea de zi:

1. *Invocarea Duhului Sfânt*, la 8 ore, în biserica Sfântului Nicolae.
2. *Discurs de deschidere* din partea comisariatului consistorial.
3. *Învățământul intuitiv*, de Vasile Mureș, presbiter și învățător în Bod.

4. *Metodica scris-cetului*, de Romul Cristoloveanu, directorul școlii din Râșnov.

5. *Cetirea română în cl. I.—VI.*, de Maria Odor, învățătoare în Cernat.

6. *Cartea de cetire*, de Radu Prișcu, inv. în Brașov.

7. *Gramatica română*, de Iancu Berbec, inv. în Cheia-Branului.

8. *Exercițiile de stil și de compunere în cl. I.—VI.*, de Pavel Birț, inv. în Poiana-sărată.

9. *Poezia în școala populară*, de Lucreția Roșu, învățătoare în Vădeni.

10. *Literatura în școala populară*, de Candid Muzles, inv. în Brașov.

11. *Legende și tradiții populare*, de Ioan Butta, inv. în Sohodol-biserica-nouă.

12. *Raportul dintre limba română și maghiară în școlile noastre*, de Vasile Muntean, directorul școlii din Poiana-mărușului.

13. *Darea de seamă despre bibliotecile pedagogice tractuale* făcută de bibliotecarii și casierii celor trei biblioteci pedagogice tractuale din Brașov, Zernești și Brețou.

14. *Darea de seamă despre starea învățământului* în cele trei protopopiate, făcută de comisiile permanente din anul 1911.

15. *Dare de seamă despre mișcarea pedagogică literară mai nouă*, de Gheorghe Cojan, inv. în Măgura.

16. *Despre patronagiile școlare*, de Pompiliu Dan, directorul școlii din Zernești.

Propuneri.

În afară de aceste lucrări teoretice propuneri de sub nr. 5, 7 și 9 sunt însărcinați și ou predarea câte unei teme practice.

Pentru deplina reușită a conferențelor fiecare învățător e dator a se conforma într-o toate circulației consist. nr. 10.093/1912 și noului „Regulament pentru conferințe” edst. sub nr. 10.092/1912. La lucrările conferinței e poftită a lua parte și preoțimea.

Comisia permanentă e convocată la prima ședință pe 11/24 Oct. ora 9, în cancelaria corpului didactic al școlii primare gr. or. române din Brașov.

Sibiu, în 27 August 1912.

Dr. Onisifor Ghibu
comisar consistorial.

† Dr. Traian Putici.

La încheierea foaiei primim dureroasa știre, că vrednicul protopresbiter al Timișoarei, *Dr. Traian Putici*, după un morb greu, împărțit fiind cu sfintele taine, ieri dimineață a trecut la cele eterne în etate abia de 48 ani, lăsând în profund doliu neconsolata soție, iubitul său fiu și fiică, și tractul protopresbiterial al Timișorii, căruia cu credință și devotament i-a slujit timp de peste 20 de ani.

Răposatul în Domnul, după absolvarea studiilor gimnaziale cu succes eminent la gimnaziul din Beiuș, având o deosebită atragere către cariera preoțească a fost trimis din partea consistoriului din Arad la facultatea teologică din Cernăuți, unde a fost primit în seminarul teologic de acolo în unul din cele 2 locuri, pe cari Maiestatea Sa, la intervenirea Episcopului diecezan de atunci Ioan Mețianu, le destinase pentru creșterea profesorilor de teologie din dieceza Aradului.

A fost unul din cei mai distinși elevi ai facultății, stimat de colegi și iubit de profesori, împărțindu-se de marea cinste de a fi lăudat de fericitul Mitropolit Silvestru pentru vocea-i sonoră și plăcută, și nu arare-ori îl pune pe el singur să cânte în biserica catedrală irnosul sau priceasna ținându-i isonul însuși Mitropolitul.

După absolvarea studiilor cu succes eminent și obținerea titlului de doctor în sfânta teologie, a fost instituit profesor de teologie la seminarul din Arad, iar în toamna anului 1891 a fost ales cu mare în-sufletire din partea sinodului protopopesc al Timișorii de protopresbiter.

Talantul cu care l-a înzestrat D-zeu n'a rămas îngropat. Prin fru-

moasele sale calități a devenit unul din cei mai distinși clerici din mitropolia noastră, atât ca slujitor al altarului Domnului, cât și ca predicator și ca șef tractual. Protopresbiteratul Timișorii va servi încă mult timp de model în ceea-ce privește edificiile bisericesti și școlare, administrarea averilor, funcționarea regulată a organelor parohiale, ordinea și disciplina.

Membru în toate corporațiunile noastre bisericesti se distingea prin tinerețea cu rigoare la așezămintele canonice ale bisericii noastre. Prin tinuta sa corectă și deamnată atât în oficiu, cât și în societate, a ridicat vaza bisericii noastre și în fața străinilor.

Adevărat preot după rânduiala lui Melchisedec.

Transmițând condolențele noastre întristatei familii, depunem o lacrimă de durere pe mormântul defunctului și rugăm pe Dumnezeu, ca sufletul lui să-l așeze cu dreptii, iar osămintelor lui să le fie țărâna ușoară!

În veci amintirea lui!

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători. Tăierea capului Sf. Ioan¹, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Vineri la orele obicinuite.

Aviz. Conform unei ordinațiuni date de ministrul de honyezi, adunarea de control pentru glotași nu se va ține în anul acesta.

Războiul italo-turc. Din Constantinopol sosesco știri favorabile privitoare la înecetarea războiului italo-turc. Turcii tineri vor face greutăți guvernului, fiind convinși și ei că continuarea războiului este un pericol pentru Turcia.

Parlamentul Rusiei. Din Petersburg se vestește, că în toate cererile electorale s'a stabilit z'ua alegerii de deputat. Astfel, duma a patra se va putea întruni cel mai târziu la 28 Noemvrie 1912.

Inundări. Ploile mari din săptămâna trecută au cauzat pagube considerabile nu numai în părțile sibiene, ci în țara întreagă. La Vințul-de-jos, Orăștie, Deva, Dej un teritor întins este acoperit de apă, împreună cu părți întregi din aceste orașe. Râurile din Caraș Severin au crescut și au rupt comunicația în mai multe locuri. Inundațiuni se anunță și din Bucovina și din România, unde au căzut jertfă potopului și câteva vieți omenești.

Știri teatrale. Teatrul Național din București își deschide porțile Sâmbătă, în 1/14 Septemvrie, cu piesa *Viforul*, scrisă de Barbu Caragiale. Va urma apoi: săptămâna Delavrancea. Va urma apoi: săptămâna Delavrancea, ca un omagiu adus distinsului dramaturg; se vor juca perând lucrările dramatice: *Năpasta*, *O noapte furtunoasă* șel. Repertoriul anului acestuia va cuprinde o sumă de piese originale, între care *Hagi Tudose*, de B. Delavrancea, *Cumpăna*, de L. Dauș, *Poezia depărtării*, de D. Zamfirescu ș. s. — La 30 Ianuarie împlinindu-se 20 de ani dela căsătoria Principilor moștenitori, se va da o reprezentare festivă; cu acest prilej se va monta cu totul deosebit *Visul unei nopți de vară*, de Shakespeare.

Serbătorirea unui scriitor. Intreaga Germania se pregătește a serbători ziua nașterii dramaturgului *Gerhardt Hauptmann*, care în 15 Noemvrie a. o. împlinește 50 de ani. După opinia multora, Hauptmann este cel mai mare poet în viață al Germaniei.

Ceasornic care vorbește. Sub titlul acesta s'a înființat în Berlin o societate pe acții cu un capital de 1.250.000 de mărci. Așa numitul „ceasornic care vorbește“ este o construcțiune cu totul nouă. Ceasornicul este de părete și nu mai bate ceasurile, ci le rostește clar și precis. La 4 ore de pildă strigă: „Patru ore!“ La 4 și un sfert: „Patru și 15“. La 4 patru și jumătate: „Patru și 30“, și așa mai departe în fiecare sfert de oră. Mașină orologului se poate întocmi și așa, ca noaptea bună oară să nu se anunțe ceasurile. Invenția, cum se vestește din Berlin, se va pune în vânzare în vremea cea mai apropiată.

Concert în Sibiu. Primii următoarele: Baritonul liric dl Ionel Crișanu, cântăreț de operă, absolvent premiat al academiei ces. reg. de muzică și arta dramatică din Viena, înainte de a pleca la teatru din Gablons, unde e angajat, dă un concert *Luni* în 16 Septemvrie st. n. precis la 8 ore seara în sala dela „Unicum“. Numele dlui Crișanu e îndestulat de cunoscut din turneele sale și n'are trebuință de reclamele noastre. Cine a luat parte la concertele acestea, a putut să se convingă, că d-sa nu numai cântăreț de operă, ci și un interpret al muzicii de concert merită atențiunea tuturor. Din felul lui de a interpreta muzica clasică și modernă, se desprinde o deplină pătrundere în sufletul tainic al celor mai vestiți compozitori. Dl Crișanu toarnă apă în cantece, ne face cu putință să cunoaștem și noi sentimentele complexe care au stăpânit sufletul unui Brahms în clipa când a compus outare Lied. Ni se deschide larg orizontul în care vestiții maeștri ai muzicii și-au trăit sau își trăiesc viața bogată în cele mai adânci sbuciumări, cu un cuvânt ne apropiem de compozitor, pe care altfel l'am vedea împrejmuit de vâlul unei neînțelese taine. Publicul sibiian va avea deci *Luni* în 16 Septemvrie st. n. câteva clipe de elevare sufletească. Dl Crișanu își va avea desigur locul său cuvenit în șirul numeroșilor cântăreți serioși de concert, cari în turneele lor se opresc și în acest oraș bogat în viață artistică. Programul se va publica la timpul său.

Nou record de înălțime. Pilotul francez Garros a făcut Sâmbătă o ascenziune pe aerodromul dela Caen, bătând cel mai mare record de înălțime în aviație. Garros s'a ridicat la 4950 metri înălțime, cu 600 metri mai mult decât Blasco din Austria.

Dela Macedo-români. S'a pornit o nouă mișcare culturală pentru răspândirea literaturii românești la Macedo-români. În programul de organizare al aromânilor s'a pus și crearea unei biblioteci aromâne și fundarea unui ziar la Bitolia. Primul volum în biblioteka aromânească este un volum de poezii și câteva istorioare de Ion Foti. În prefața acestui volum se zice: „Biblioteka aromânească“ va tipări cărți, care să vorbească despre istoria noastră, vitejia noastră prin veacuri, și tot ce trebuie pentru mîntea și sufletul aromânesco. Numai așa credem că se vor lumina frații noștri rățaciți, căci noi nu urmăm alt ceva decât să netezim drumul acelor cari doresc binele și dreptul lor. Să-i convingem că și noi, aromâni, ca oameni, avem drepturi să trăim sub soare ca lumea, așa cum sântem buni sau răi; și noi avem un suflet, avem și noi dureri și suferințe ce trebuie alinate. Și nu e leac care să ne mângâie mai mult, ca literatura“.

Anunț. Am onoare a anunța, că mi-am deschis cancelaria advocațială în Sebeșul-săseș (strada Sienlorum nr. 18). Cu toată stima: *Dr. Iosif Boila*.

Holeră. Se serie din Constantinopol, că în Damasc s'au constatat cazuri nouă de holeră. Guvernul a destinat 30.000 de fanți pentru combaterea epidemiei.

Fotografii telegrafate. Doi învățați germani fac de mai mult timp experimente cu privire la fotografiile trimise pe cale telegrafică. Experimentele au reușit mai degrabă, decât se credea. Ziarul *Lokalanzeiger* din Berlin a comunicat în ultimul său număr două fotografii din călătoria elvețiană făcută zilele acestea de împăratul Wilhelm: fotografiile sunt primite pe cale telegrafică din Strassburg la Berlin. El a fost președinte Marți dimineața în Basel și Zürich, iar Mercuri s'au expedit cu trenul expres la Strassburg. În orașul Strassburg există adecă un institut de fizică, din al cărui laboratoriu fotografiile au fost telegrafate îndată la Berlin și au apărut în numărul de Miercuri al numărului ziar.

Și-a pierdut memoria. Lucrătorul Iosif Vida, înainte cu câteva săptămâni, ocupat la o clădire în Dobrișin, a căzut dela o înălțime de 15 metri. Dus la spital, s'a constatat, că este grav rănit la cap și că a suferit o zguduire de creeri. Medicii au renunțat să mai poată salva pe nenorocitul muncitor; după un tratament de 15 zile starea sa cu toate acestea a început a se îmbunătăți. După ce lucrătorul și-a recăstăgat simțirile, poliția a voit să-l facă interogatoriu privitor la accidentul petrecut câteva săptămâni mai înainte. Interogatoriu însă a rămas fără nici un rezultat, pentru că Vida și-a pierdut cu desăvârșire facultatea memoriei. Nu știe ce i s'a întâmplat, nu-și aduce aminte cum îl cheamă, nu cunoaște pe nimeni, nici chiar pe părinții săi. Decâte ori i se pune o întrebare, totdeauna întreașă dintr-o voce: „Ce voiți cu

mine? Eu nu știu nimic.“ Medicii consideră cazul ca foarte rar și extraordinar.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe sarma meserieșilor sibiieni, cu prilejul unei conveniri prietnești a inteligenței și meserieșilor din Abrud, s'au dăruit: I. Gombos, paroh (Abrudsat), Dr. Alex. Borza, medic, Dr. Laurențiu Pop, avocat, toți din Abrud; Dr. Stefan Banfi, medic (Bucium), câte cor. 2.50; Ioan Neagu, Vasile Mașiu, gantofari, Victor și Luțu Grindean, Ioan Giurgiu, croitor, Simion Bidigă și Ioan Blăjan, sodali pantofari, Victor Tobias, croitor câte 20 bani, Ioan Tengher, stielar, I. Holder, pielar, I. Cioara, lăcătuș, I. Diacon, cismar, Em. Mladin, cojoșar, Națu Ion Pașea, băieș, Sim. Oniciu, farmacist, I. Suciu, preot gr. cat. și V. Corcheș, comerciant, câte 50 bani; D. Neagu, croitor și soția Ana, 25 bani; Ludovic Ieter, rotar, soția sa Iuliana și fiul lor Ludovic, 30 bani; George Zlăgheanu, pantofar, soția sa Elena și fiica lor Ana 50 b., Dr. Vasile Ciura, avocat, Nicolae Ciura, conceptist adv., Dr. George David, adv., Petru Macaveiu, contabil, Dr. Remus Fardiu, cand. de adv., Nicolae Lobonțiu, propr., toți din Abrud, Mircea Popp, stud. med. și Enea Jefeleanu, profesor, ambii din Budapesta, câte 1 cor.; Dr. C. David, avocat 2 cor., Nic. Oneșiu, paroh (Peles) și copiii săi Minerva, Dorica, Zoriba, Dorel și Viorel cor. 2; Alexandru Corbiș, tapeșier și Petru Sturza, sod. cojoșar (Abrud), câte 25 bani și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Teatru în Sibiu. Piesa *Dușmanul femeilor*, cu situațiile comice și exagerate ale personajelor din operele, cu valsurile dulci vienezilor și cu poezile vesele și saltărețe, a atras atât Sâmbătă, cât și ieri Duminică un numeros auditoriu. Opera *„Dușmanul femeilor“* se va mai reprezenta, de sigur, și a treia oară. — Repertoriul săptămânii este următorul: Astăzi, *Luni*, se joacă *Targul de fete*, cu care s'a deschis stagiunea. Marți: *Lapă*, comedie franceză în 3 acte (eroina acestei piese este o românească). Miercuri: *Susana modestă*, operetă. Joi și Vineri: *Gospodărie polonă*, operetă nouă. Sâmbătă: *Cavalerul bandit*, dramă. Începutul la 7 și jum. seara.

Cărți și reviste.

Viadulul Mamei sau „Bucovină n'a învâțat și umbra la nsurat“, de Ioan Lupșean, artist dramatic, editura Reuniunii sodalilor români din Sibiu, 1912. Tipografia arhidiecezană. Preț 40 fileri. — Broșura aceasta formează Nr. 4 din „Biblioteka meserieșilor români“, întemeiată cu gândul de a tipări lucrări instructive și de petrecere pentru clasa mijlocie a societății noastre. Viadulul Mamei este o piesă foarte răspândită, conține umor sănătos și este scrisă în limbă curată românească. Fiind o lucrare ușoară, este potrivită împrejurărilor de astăzi ale societăților de diletanți, cărora li se recomandă broșura spre cumpărare. — Biblioteka meserieșilor români, dacă va fi aprințită după cuviință, va putea să așereze mai des, și astfel ar aduce servicii reale în mișcarea culturală a vremii.

Cosinzeana, Nr. 36—1912, are următorul cuprins: A. Ciura: Septemvrie. I. U. Sorioș: Căntec, poezii, D. Tomescu: Săptămâna literară. Miorița Cioacă: În noapte, poezie. V. A. George: Melancolie, poezie. A. Fogazzaro — D. Tomescu: Misterul poetului, roman. N. Iorga: Cugetări. Flori de-o zi: Radu Mărghean: Poemă tristă. C—A: Sfințirea steagului societății meserieșilor români din Orăștie. F. N.: Scandaluri polițienești. Unde damele-s hoate. Cărți primite la redacție. Ilustrații. Abonamentul e 12 cor. pe an. Între abonatii cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului opt biblioteci a 25 cor.

Neamul Românesc Literar, nrele 31-32 din 1912 au următorul cuprins: Portul pop. românesc, lecție ținută la cursurile de vară, de N. Iorga. O poezie înedită de M. Eminescu. Orientală, Eu n'am să-ți spuns iubirea, Framoasă, poezii de P. Papazissa. Celei dorite, de I. G. Toma. Heraclia, de Procopie. Durac cel sărac, poveste de P. G. Savel. Pigmei, de V. Tempeanu. Livada, parabolă de Locot. Câmpianu. Cronica. — Abonamentul: 7 lei pe an. Adm. și red. Valenii-de-Munte (Prahova).

Din public.*)

Mulțămită publică.

Cu plăcere aduc la cunoștință publică, că am mai primit ca ajutoare la edificarea școlii noastre următoarele colecte: Dela preoții: Ioan Sava din Bedeleu, 4 cor., Atanasie Cădea din Peteritea, 3 cor., Ioan Fodorean din Galaș 14 cor. 60 fil., Georgiu Burlea din Băraan, 2 cor. și Amos Popescu din Valea Dosului, 20 cor. 70 fileri.

În numele poporului le exprim adâncă simțită mulțămire tuturor, cari ne-au împărțit cu aceste frumoase jertfe.

Rog totodată pe toți acei frați ai noștri, la cari am apelat, și până în prezent nu ni-ati înmănat listele, să ne dele ocaziune cât mai în grabă, a i număra între binefăcătorii noștri spre ajungerea scopului nobil.

Oficiul parohial gr.-or român din Valea-Bulzului, 20 August 1912.
Nicolau Cristea
paroh.

Cu ocaziunea producțiunii teatrale întocmite de tinerimea română din Arpașul inferior în 11 August 1912 am avut venit curat 58 cor. 37 fil., la care sumă au contribuit următorii stimați domni: Dr. George Moldovan, medic aeroual, Arpașul inf. 13 cor., Schöberger Hermann, farmacist 5 cor., Alecsadrescu, 5 cor., George Boeriu, notar, Arpașul inferior 4 cor., dna Irimie Raduțiu, not., Avrig 3 cor., dna și dsoara Mateiu, Sebeșul-de-sus 2 cor., dl Filimon Boeriu, izv. Ușea inf. 2 cor., Ioan Popa 2 cor., Solomon Făgărășan, preot 7 cor., Nistor Dobrin, vice notar Ușea inf. 2 cor., Aurel Mușat, preot Ușea sup. 1 cor., Vasile Stoica 1 cor., Nicolae B. Vasu 80 fil., Petru Pociu 60 fil., Aftanas Vasile 40 fil., I. Piatyili 20 fil. Li se exprimă mulțămirea noastră oele mai sincere. Venitul net s'a depus spre fructificarea fiicei Farnica din loc în folosul bibliotecii populare.

Arpașul inferior, în 26 August 1912.

Trandafir Dragomir
preot român ort.

Mersul trenurilor în Sibiu.

I. Plecare.

1. La Oca, băi: 2 d. e., 3-30 d. a., 9-08 seara. Duminică și în sărbători mai pleacă la 9-00 înainte de amiază. Circulează până în 15 Sept.
2. Cătră Copșa, Oca (Budapesta, Brașov, Cluj): 7-46 dim., 7-04 seara.
3. Cătră Copșa, Oca (Budapesta, Brașov, Vinț) 1 d. e.
4. Cătră Copșa, Oca (Brașov, Cluj, Arad, Budapesta) 4-34 d. a., 11-10 noaptea.
5. La Vinț, Săliște: 10-35 n. de a.
6. Cătră Vinț, Săliște (Budapesta, Orade, Teiuș): 3-05 noaptea.
7. Cătră Vinț, Săliște (Budapesta, Arad, A. Iulia): 7-34 dim., 4-51 d. a.
8. Cătră Făgăraș (T-roșu, Brașov) 4-20 noaptea.
9. Cătră Făgăraș-Brașov: 1-42 d. a.
10. Cătră Turnu-roșu (Căineni): 4-06 noaptea, 12-56 d. a., 4-42 d. a.
11. Cătră Agnita (Sighișoara): 7-43 dim., 4-08 d. a.
12. Cătră Ciznădie: 5-21 dim., 7-30 dim., 1-29 d. a., 9-13 seara. (Duminică și în sărbători mai pleacă la 3-56 d. a. Circulează până în 15 Sept.)

II. Sosire.

1. Dela Oca, băi: 3-17 d. a., 6-11 seara, 10-48 noaptea. Duminică și în sărbători mai sosesce la 11-23 n. de a.
2. Dela Copșa, Oca (Budapesta, Brașov, Cluj) 11-55 n. de a., 5-22 d. a., 8-40 seara.
3. Dela Copșa, Oca (Budapesta Cluj): 7-25 dim.
4. Dela Copșa, Oca (Budapesta, Cluj, Arad, Brașov): 3-55 noaptea.
5. Dela Vinț, Săliște (Budapesta, Arad, A-Iulia): 6-40 dim., 11-39 n. de a., 4-29 d. a., 9-03 noaptea.
6. Dela Făgăraș (T. roșu, Brașov): 7-16 dim.
7. Dela Făgăraș (Brașov): 8-59 seara.
8. Dela Turnu-roșu (Căineni): 3-37 d. a., 10-27 noaptea, 11-50 n. de a.
9. Dela Agnita (Sighișoara): 6-46, dim., 2-36 d. a.
10. Dela Ciznădie: 7 dim., 1-18 d. a., 3-22 d. a., 10-44 noaptea. (Dum. și în serb., până în 15 Sept., mai sosesce la 8-03 seara).

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 101/1912.

(313) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr.-ort. din **Tău**, tractul Mercurea, devenit vacant se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 800 cor., din cari 600 cor. repartitie de susținătorii școlii, 200 dela biserica și s'au mai cerut 200 cor. dela Consistor. Cuartir și grădină.

Învățătorul e îndatorat în Dumineci și sărbători a conduce copiii la biserică, cântând cu ei la sf. liturgie.

Concurenții își vor înainta cererile instruite în regulă la oficiul protopopesc din Mercurea având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare înainte de alegere poporului în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Tău, la 14 August 1912.

Oficiul parohial gr.-ort.

Patriciu Marcu
paroh prez. com. par.

Nr. 720/1912.

Văzut:

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Nr. 803/1912.

(299) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului prim de învățător la școala confesională română gr.-ort. din comuna **Boian**, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 1000 coroane, și anume:

1. 600 cor. salar anual dela popor.
2. 400 cor. întregire dela stat.
3. 1. Stângin de lemne de foc în 32 cor.
4. Cvarțir liber în edificiul școlii și 1/4 jugăr grădină.

Se recere ca alesul învățător să fie bun cântăreț și să conducă corul cu elevii în biserică fără altă remunerație.

Cvîncvenalele se vor computa numai după un serviciu de 5 ani de serviciu la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial (u. p. Küküllővár) și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Cetatea de baltă, 8 August 1912.

Oficiul protopresbiterial român gr.-ort. al tractului Târnava în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Nr. 389/1912.

(300) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna **Acmaru** (cl. II.) se escrie concurs cu termen de 30 zile dela această primă publicare.

Venitele cu întregirea prescrișă dela stat, sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat, în care timp concurenții pe lângă observarea prescrișelor regulamentare se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și predica resp. celebra.

Alba-Iulia, 13 August 1912.

Of. protopresbiterial rom. ort. al tractului Alba Iuliei în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 303/1912.

(315) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bis. de cl. a II-a **Bărești** cu filia **Săcel** în tractul Hațegului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar concurenții pre lângă prealabila încunoștiințare a subsemnatului să se prezinte în parohia materă și în filie spre a cânta, predica ori celebra.

Hațeg, la 10/23 August 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-ort. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter

Nr. 801/1912 prot.

(309) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională gr. or. română din **Fofeldea**, tractul Agnita, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” cu următoarele emolumente:

1. 200 cor. salar din cassa bisericeii solvabil în rate treilunare anticipative;
2. 150, din aruncul de 5% dare școlară;
3. 200, dela comuna politică;
4. 410, dela stat;
5. 2 stângini de lemne ori prețul lor cu 40 cor.
6. Cvarțir și grădină în natură.

Cvîncvenalele se vor computa numai după cinci ani servii neîntrerupt la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărilor lor în termenul susindicat la oficiul protopopesc în Agnita și să se prezinte în vreo Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul. Cel ales va fi obligat să țină strana în Dumineci și sărbători paralel cu cantorul la utrenie și să formeze cor, și să cânte cu copiii de școală la sf. liturgie în biserică.

Agnita, 19 August 1912.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 742/1912 protop.

(303) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr.-ort. română din **Trapold** (Apold), protopresbiteratul tractului Sighișoara, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salar prin repartitie dela popor 558 coroane, trei stângini de lemne computeate cu 42 coroane total 600 cor. restul până la 1000 coroane se va cere dela stat și cvîncvenalele. Relut de grădină 20 coroane. Cvarțir liber în edificiul școlii.

Alesul va fi dator a instrua tinerimea școlară și adulții în cântările liturgice și a le conduce în biserică în Dumineci și sărbători fără altă remunerație.

Concurenții sunt dator a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare să le trimită subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis. Cântăreții buni vor fi preferiți.

Sighișoara, 15/28 August 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-ort. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 471/1912.

(304) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din **Făurești**, protopresbiteratul Cetatea de peatră se publică concurs cu termenul până la 31 August v. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar anual de 1000 cor., și anume: 256 cor. dela comuna bisericească și 744 cor. ajutor de stat.

Locuință corespunzătoare în edificiul școlii și 3 st. lemne de foc, din cari se încălzește și sala de învățământ.

Cvîncvenalele se vor cere dela stat.

Se notifică, că — deoarece postul acesta a devenit vacant prin moartea fostului învățător definitiv **Ioan Bărbos**, după care a rămas văduva și orfan — în senzul legilor în vigoare (§. 54 din regulamentul pentru organizarea învățământului și §. 2 din noua lege școlară) alesul până în 21 Decemvrie n. a. c. va funcționa ca provizor.

Refectanții la acest post să-și înainteze rugărilor concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și să se prezinte în comună și biserică pentru cunoștința poporului.

Lăpușul-unguresc, (Magyarlápós), 13 August 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-ort. al tractului Cetatea de peatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
adm. prot.

Cărbuni de Petroșeni, Cărbuni pentru fauri, Kox de gaz

oferă trimiterea numai în vagon

Rudolf de Gardik, Sibiu,

(95) 12 — biroul în edificiul sanatorului.

Nr. 827/1912.

(310) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională română gr. or. din comuna **Cetatea de baltă** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 1000 cor., și anume:

1. 500 cor. dela popor.
2. 500 cor. ajutor dela Preavenabilul Consistor arhidiecezan.
3. 1 Stângin de lemne de oc.
4. Cvarțir în edificiul școlii și pentru grădină 10 cor.

Să cere ca alesul învățător să fie bun cântăreț și să conducă corul cu elevii în biserică fără altă remunerație.

Cvîncvenalele se vor computa numai după 5 ani de serviciu la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat — subsemnatului oficiu protopopesc u. p. Küküllővár și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Cetatea de baltă, 17 August 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 593/1912.

(307) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională ort. rom. din **Cib**, protopopiatul Geoagiuului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar 600 cor. din repartitie.
2. Relut de lemne și grădină 50 cor.
3. Cvarțir în edificiul școlii, eventual relut 50 cor.
4. Restul de 400 cor. se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

Cvîncvenalele de asemenea se vor cere dela stat.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, să se trimită la subsemnatul oficiu în termenul deschis.

Geoagiu, (Algyógy), 18/31 August 1912.

Oficiul protopopesc al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetul parohial din Cib.

Ioan Popoviciu
protopop.

Vezi așa... acestea sunt originalele tuburi de

Jacobi-Antinicotin.

Engros Adolf & Alexander Jacobi, Wien VIII.

(106 b) 7—13

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc.) cu prețuri de 600 — 2000 cor. **Armoniuri de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distinsă stimă: **T. Popovici,** profesor de muzică.

(411) 21—

Sibiu, strada Cisnădiei Nrul 7.
(Vis-à-vis de hotelul *Împăratul roman*.)

Nr. 414/1912.

(314) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de parohi mai jos însemnate din tractul **Deva** se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Certeșul de sus**, parohie de clasa II. Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dela stat.

2. **Suligete**, parohie de clasa a III-a. Emolumentele asemenea sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dela stat.

Petenții au a-și așterne rugărilor de concurs instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterial subsemnat, și cu prealabila încunoștiințare a acestuia să se prezinte în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică pentru a cânta și cuvânta, respective celebra.

Deva, la 9 August 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-ort. Deva în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Instrucțiune

în desemnul croitului și în confecționarea de haine după metoda probată dă ca și până aci

Toni Ehrlich

(317) 1—3

strada Neustift Nr. 9.

Dentist

Virgil Muntean

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în fața cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**
(126) 21—

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu

Din carnetul unui dascăl.

Studii și articole

de

Ion Mateiu.

Prețul cor. 150 + porto 20 fil.

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renouri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

(46) 29—